

สวัสดิการชุมชนเพื่อชุมชน

Community Welfare for the Community

นิภารัตน์ นักรัตริพงษ์

Niparat Nuktreepong

บทคัดย่อ

พื้นฐานแนวคิดในอดีตสวัสดิการของคนไทย คือการเกื้อกูล ช่วยเหลือดูแลกันซึ่งกันและกันทั้งในครอบครัวและชุมชน ไม่ว่าจะใครจะทุกข์ หรือยากอย่างไร จะดูแลกันเหมือนพี่เหมือนน้อง ไม่ทอดทิ้งกันไม่ว่าจะ ยากดีมีจนอย่างไร แต่เมื่อสังคมเปลี่ยนไป คนเปลี่ยนไป ชีวิตตัวใครตัวมัน ต่างคนต่างเอาตัวรอด แย่งชิงทุกอย่างที่ขวางหน้า บริโภคอย่างไม่ลืมหูลืมตา สังคมชุมชนแตกสลาย กระแสวัฒนธรรมเมืองไหลป่าเหมือนกระแสน้ำที่ไหล เชี่ยวเข้าสู่ชุมชน ทำลายภูมิปัญญา วิถีชีวิตดั้งเดิม ให้ความหายไป วิถีเปลี่ยนไป คนเปลี่ยนไป ความเท่าเทียมของคนในสังคมก็แตกต่างกัน ช่องว่างของคนรวย คนจนยิ่ง นับวันห่างไกล การจัดระบบของสังคมก็แตกต่างกัน จากปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้น ความไม่เท่าเทียมกันในสังคม จึงเกิดนักคิดมากมาย ที่ได้ลุกขึ้นมาพูดถึงความเสมอภาคในสังคม และแนวทางการจัดสวัสดิการเพื่อการดูแลกัน จึงถูกคิดขึ้นมา ว่าเมื่อคนเกิดขึ้นมาแล้วจะต้องมีคุณค่ามีชีวิตอยู่ร่วมกัน ในสังคมในโลกนี้ยังมีศักดิ์ศรี รัฐจะต้องจัดให้เกิดการดูแลขึ้นไม่ทางใดก็ทางหนึ่ง การจะจัดสวัสดิการได้อย่างทั่วถึง ระบบการเงินของรัฐต้องเข้มแข็ง รายได้จะมาจากไหน ในการเลี้ยงดูประชาชน รัฐต้องคิด ฉะนั้นประเทศที่เรียกว่ารัฐสวัสดิการ ส่วนใหญ่จึงเป็นประเทศที่รัฐเข้าครอบคลุมนกิจการใหญ่ๆ เป็นของรัฐ และจัดการกิจการนั้นๆ ให้เกิดผลกำไร เพื่องบประมาณจะมีดูแลประชาชนได้ แต่ก่อนที่รัฐจะดูแลได้อย่างทั่วถึง ประชาชนควรดูแลกันเองในชุมชนก่อน โดยดารเกื้อกูลกันจากการจัดสวัสดิการชุมชน

คำสำคัญ : รูปแบบการจัดการสวัสดิการ สวัสดิการชุมชน กองทุนสวัสดิการชุมชน

Abstract

The past concept of welfare of Thai people is supportive. Help and look after each other in the family and community. No matter who is suffering or somehow difficult but when society changes, people change. Different people survive Usurp everything in your way Consume abundantly. Community society is broken. The town's culture flows like a current that flows Involve into the community. Destroy wisdom the original way of life has been lost, the way of life has changed, the person has changed, the equality of the society is different. The gap of the rich and the poor is far more distant. The organization of society is different. From various problems that arise, inequality in society therefore many thinkers were born who rose to talk about equality in society. And guidelines for welfare arrangements for taking care of each other Therefore was thought up. Social inequality Therefore many thinkers were born who rose to talk about equality in society and guidelines for welfare arrangements for taking care of each other So it was thought up That when people have arisen, they must have values and live together. In the society of this world with dignity the state must provide custody in one way or another. To provide comprehensive welfare the state financial system must be strong. Where the income comes from in raising the people, the state must think. Therefore the country called the welfare state Most of them are countries where the state collects major affairs, belongs to the state and manages that business for profit So that the budget will have a care of the people but before the state can take care of them thoroughly. People should take care of themselves in the community first. With support from community welfare arrangements.

Keywords : Welfare Management Model, Community Welfare, Community Welfare Fund

บทนำ

ยุทธศาสตร์การอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม เน้นการวิจัยและสร้างนวัตกรรมเพื่อการพัฒนาเชิงพื้นที่และลดความเหลื่อมล้ำ สร้างนวัตกรรมสำหรับเศรษฐกิจฐานราก และชุมชนนวัตกรรม เพื่อกระจายความเจริญและสร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจสังคมท้องถิ่น ด้วยความรู้และนวัตกรรม และเพิ่มขีดความสามารถของชุมชนท้องถิ่นในการพัฒนา การพึ่งตนเอง และการจัดการตนเองบนฐานปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เกิดนวัตกรรมชุมชน เพื่อยกระดับรายได้ให้กับชุมชน

สังคมไทยมีพื้นฐานวัฒนธรรมการอยู่ร่วมกันแบบช่วยเหลือเกื้อกูลกันมายาวนาน เป็นพลังขับเคลื่อนที่สำคัญในการปฏิรูประบบสวัสดิการพื้นฐานของสังคมไทยให้อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข บนพื้นฐานของวัฒนธรรมไทยที่ส่งเสริมให้เกิดการช่วยเหลือเกื้อกูล การดูแลซึ่งกันและกัน ในลักษณะของการร่วมทุกข์และสุขร่วมกัน อันเป็นรากฐานดั้งเดิมของคนไทยมาตั้งแต่สมัยอดีตจนถึงปัจจุบัน ซึ่งลักษณะการจัดสวัสดิการส่วนใหญ่มาจากพื้นฐานปัจจัยสี่ โดยมีบ้านและวัดที่มีบทบาทสำคัญในการดูแลสวัสดิการชุมชน เนื่องจากวัดเป็นศูนย์รวมใจของชุมชน โดยมุ่งเน้นให้ผู้ได้รับความช่วยเหลือและพึ่งตนเองได้ในระยะยาว ด้วยรูปแบบความช่วยเหลือทั้งกำลังกาย กำลังใจ กำลังทรัพย์ กำลังปัญญา ตามกำลังความสามารถของประชาชนสอดคล้องกับบริบทของชุมชน เนื่องจากแต่ละชุมชนของประเทศไทยมีลักษณะภูมิปัญญาและองค์ความรู้ รวมทั้งสภาพแวดล้อมของบริบททางเศรษฐกิจ

รูปแบบของสวัสดิการส่วนใหญ่มีการพัฒนาขึ้นมาจากกองทุนต่างๆ จากการอยู่ร่วมกันในสังคมและวัฒนธรรม การเมืองการปกครองและทรัพยากรที่แตกต่างกัน มีสวัสดิการแบบธรรมชาติที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของความเอื้ออาทร เคารพซึ่งกันและกันระหว่างคนกับคน และคนกับธรรมชาติเมื่อสังคมเปลี่ยนแปลงไปบทบาทของชุมชนในการดูแลกันและกันก็ลดลง แต่หลังจากสังคมไทยประสบภาวะวิกฤติเศรษฐกิจปี 2540 ประชาชนชาวบ้าน ผู้นำชุมชน ส่วนหนึ่งได้ร่วมกันปรึกษาหารือเพื่อร่วมกันฟื้นฟูระบบคุณค่าเดิม ทูทางสังคมที่มีอยู่มาช่วยเหลือเกื้อกูลกันในลักษณะของการจัดสวัสดิการจากฐานทุนด้านต่าง ๆ ที่มีอยู่ของชุมชน เช่น สวัสดิการจากฐานกลุ่มออมทรัพย์ องค์กรการเงิน วิสาหกิจชุมชน ความเชื่อทางศาสนา การจัดการทรัพยากรธรรมชาติ หลังจากสถานการณ์เศรษฐกิจดีขึ้นการร่วมกลุ่มเริ่มน้อยลง จนมาถึงช่วงสถานการณ์โควิด 19 ที่ผ่านมามีเศรษฐกิจแย่อีกครั้ง คนตกงาน และย้ายถิ่นฐานกลับมาสู่บ้านและชนบท การพูดถึงทุนทางสังคม การรวมกลุ่ม การจัดสรรประโยชน์ของชุมชน จึงเริ่มกลับมา

สำคัญและดำเนินการเพื่อให้สังคมเข้มแข็งและพึ่งตนเองได้อีกครั้ง พร้อมกับมีการแต่งตั้งคณะทำงานส่งเสริมขึ้นมาขับเคลื่อนทั้งในระดับชาติ ระดับจังหวัด และระดับชุมชน เกิดการกระจายตัวของกองทุนสวัสดิการชุมชนในทุกภูมิภาค มุ่งให้ชุมชนได้พึ่งพาตนเอง หลายชุมชนประสบความสำเร็จ ในการจัดสวัสดิการของตนเองและสามารถดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง

แนวคิดเกี่ยวกับชุมชน

ความหมายของ คำว่า “ชุมชน” (community) ซึ่งเป็นตัวแสดงของสวัสดิการชุมชน ชนบทไทย คำว่า “ชุมชน” นั้นถูกนิยามใน 2 ขอบเขต (Dumham,1985 p.23) 1) อาณาเขตตามพื้นที่ทางภูมิศาสตร์ เช่น หมู่บ้าน ตำบล อำเภอ จังหวัด เป็นต้น และ 2) ขอบเขตการให้บริการหรือชุมชนตามหน้าที่ ที่เกิดขึ้นจากความร่วมมือของกลุ่มบุคคลต่างๆ เพื่อปฏิบัติหน้าที่ให้บริการสังคมด้านต่างๆ ในนามสถาบันทางสังคม เช่น กลุ่ม ชมรม ชุมนุม มูลนิธิ สโมสร สมาคม เป็นต้น ซึ่ง McKnight อธิบายว่าชุมชนมีเอกลักษณ์ตามโครงสร้างของคนในระดับสามัญชน หรือพลเมืองที่มีศักยภาพในการแก้ไขปัญหาของตนเองด้วยการสร้างนวัตกรรมของตน เป็นเหมือนคนระดับจุลภาคของการอยู่ร่วมกันแบบพบปะกัน (Face to Face) เป็นประจำอย่างมีการเท่าเทียมกันและมีเครือข่ายที่เรียกว่าประชาสังคม (Civil Society)

กลไกที่ทำหน้าที่อย่างทีระบบสังคม มหาภาคมีเพียงแต่เป็นคนละระบบกันชุมชนชนบทมีศักยภาพและมีหน้าที่ในการจัดสวัสดิการชุมชนของชุมชนที่มีลักษณะเฉพาะตนไม่ว่าระบบการเมือง หรือสวัสดิการสังคม และเศรษฐกิจระดับมหภาคกับระบบใดสวัสดิการชุมชนชนบทที่เกิดขึ้นบนโครงสร้างของชุมชนนั้น จะไม่มีการเปลี่ยนแปลง คือ ยังมีตัวแสดงที่เป็นองค์กรผู้ผลิตและผู้บริโภคและสวัสดิการชุมชนนั้นๆ และการที่สมาชิกชุมชนชนบทและชุมชนชั้นล่างสุดในสังคมมาตลอดในทุกระบบการเมืองและเศรษฐกิจทำให้มีประสบการณ์ที่จะสร้างยุทธศาสตร์ที่จะพยุลงสถานภาพของชุมชนชนบทให้รอดมาได้ 2 ยุทธศาสตร์ คือ 1) Minimized Effect หรือการผลิตแบบชุมชนแต่น้อยเพียงพอในการบริโภคหรือยุทธศาสตร์ความเกียจคร้าน และ 2) Moral Economy คือ การไม่ยอมเปลี่ยนแปลง แบบการผลิตจากการที่ปลูกพืชหลายชนิดในเวลาเดียวกัน (วรวิฑูมิ โรมรัตน์พันธ์, 2535 น.20)

แนวคิดเกี่ยวกับสวัสดิการ

สวัสดิการ หมายถึง “การกินดีอยู่ดี” หรือ Well-being ซึ่งถ้าจะขยายความออกไปก็อาจกล่าวได้ว่า คือภาวะของการมีสุขภาพดี มีความ เจริญรุ่งเรืองและมีความสุข ถ้าเกี่ยวกับด้านแรงงานก็หมายถึง สิ่งหรือสถานการณ์ที่นายจ้างจัดให้เพื่อความสะดวกสบาย หรือความกินดีอยู่ดี ของลูกจ้างนั่นเอง ซึ่งการดำเนินการเพื่อให้เกิดภาวะที่มีความสะดวกสบาย หรือความกินดีอยู่ดี ของลูกจ้างนี้มีได้หมายความว่า เป็นความรับผิดชอบของนายจ้างแต่ฝ่ายเดียว รัฐบาลและสหภาพแรงงานก็ต้องมีส่วนร่วมด้วย

สวัสดิการ หมายถึง “สวัสดิภาพ” หรือ Welfare เน้นบริการหรือกิจกรรมใดๆ ที่หน่วยงานราชการหรือองค์กรธุรกิจเอกชนจัดให้มีขึ้นเพื่อให้ข้าราชการ พนักงาน หรือผู้ที่ปฏิบัติงานอยู่ในองค์กรนั้นๆ ได้รับความสะดวกสบายในการทำงาน มีความมั่นคงในอาชีพ มีหลักประกันที่แน่นอนในการดำเนินชีวิต หรือได้รับประโยชน์อื่นใดนอกเหนือจากเงินเดือนหรือค่าจ้างที่ได้รับอยู่เป็นประจำ ทั้งนี้เพื่อเป็นสิ่งจูงใจให้ผู้ปฏิบัติงานมีขวัญและกำลังใจที่ดี เพื่อจะได้ใช้กำลังกาย กำลังใจ และสติปัญญาความสามารถของตนในการปฏิบัติงานอย่างเต็มที่ ไม่ต้องวิตกกังวล ปัญหายุ่งยากทั้งในทางส่วนตัวและครอบครัว ทำให้มีความพอใจในงาน มีความรักงานและตั้งใจที่จะทำงานนั้นให้นานที่สุด สำหรับสวัสดิการที่สมบูรณ์แบบนั้นย่อม หมายถึงสวัสดิการที่ให้แก่ลูกจ้าง ทั้งในขณะที่ทำงาน นอกเวลาทำงานแต่ยังอยู่ในที่ทำงาน นอกสถานที่ทำงาน นอกจากนั้นจะต้องไม่ให้เฉพาะลูกจ้างเท่านั้น แต่จะต้องรวมถึงครอบครัวและชุมชนด้วย

แนวคิดเกี่ยวกับสวัสดิการชุมชน

สวัสดิการชุมชน คือ การสร้างหลักประกันเพื่อความมั่นใจของคนในชุมชน ซึ่งหมายรวมถึงทุกสิ่งอย่างที่จะทำให้คุณภาพชีวิตของคนในชุมชนดีขึ้น อาจอยู่ในรูปของสิ่งของ เงินทอง น้ำใจ การช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ตั้งแต่เกิดจนถึงตาย สวัสดิการชุมชนเป็นอีกทางเลือกหนึ่งที่ช่วยแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำด้านสวัสดิการสังคมโดยเฉพาะการให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ที่ไม่สามารถเข้าถึงระบบสวัสดิการอย่างเป็นทางการของรัฐ โดยอาศัยทุนทางสังคมชุมชนเป็นพื้นฐาน มีความรู้จักคุ้นเคยกันเป็นอย่างดีจนเกิดความไว้วางใจกันในชุมชน ใช้ทุนทางสังคมโดยชุมชนเป็นกลไกขับเคลื่อนระบบสวัสดิการชุมชนเพื่อช่วยเหลือ ผู้ที่ไม่สามารถเข้าถึงระบบสวัสดิการภาคบังคับของรัฐ แต่ภาครัฐควรมีบทบาทสำคัญในการจัดสรรสวัสดิการสังคมโดยทั่วไป และขยายระบบสวัสดิการแบบถ้วนหน้า เข้าถึงคนทุกกลุ่มในสังคมได้สมาชิกกองทุนสวัสดิการชุมชนจะได้รับ

สวัสดิการตามที่หลักเกณฑ์ กติกาที่สมาชิกร่วมกันกำหนดโดยมีคณะกรรมการกองทุนสวัสดิการชาวบ้าน (ที่สมาชิกเลือกขึ้นมา) เป็นผู้บริหาร เพื่อจัดสวัสดิการให้กับสมาชิกตั้งแต่เกิดจนตาย เช่น (ณัฐพงศ์ ทองภาคี, 2557: 96-97) บุตรที่เกิดใหม่ของสมาชิกจะได้รับเงินรับขวัญ แม่ที่คลอดบุตรนอนพักรักษาตัวในโรงพยาบาล ได้เงินค่าใช้จ่ายในการนอนพักรักษาตัว สมาชิกที่ชราภาพจะได้บำนาญเป็นรายเดือนหรือรายปี สมาชิกที่นอนพักรักษาตัวในโรงพยาบาล จะได้รับเงินค่าใช้จ่ายในการนอนพักรักษาตัว สมาชิกจะได้รับเงินค่าจัดการศพเมื่อเสียชีวิต

สวัสดิการชุมชนช่วยแก้ปัญหาทำให้ชุมชนเข้มแข็ง “สวัสดิการชุมชน” กับ “ชุมชนเข้มแข็ง” มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน โดยชุมชนเข้มแข็งเป็นเงื่อนไขสำคัญที่เอื้ออำนวยให้เกิดการจัดสวัสดิการชุมชนที่ดีและการจัดสวัสดิการชุมชนที่ดีส่งผลให้ชุมชนมีความเข้มแข็งมากยิ่งขึ้น โดยกระบวนการดังกล่าว ยังประกอบด้วยตัวแปรอื่นๆ เข้ามาเกี่ยวข้องอีกอย่างน้อย 3 ตัว คือ การมีภาวะผู้นำเชิงการเปลี่ยนแปลง เนื่องจากสวัสดิการชุมชนเป็นสิ่งที่ถูกสร้างขึ้นอย่างมีเจตจำนงจากสมาชิกของชุมชน ดังนั้นจะต้องมีผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ทุ่มเทการทำงานอย่างเอาจริงเอาจัง เสียสละเพื่อส่วนรวม เป็นที่ยอมรับของสมาชิก ในชุมชนและมีความสามารถในการถ่ายทอดวิสัยทัศน์ให้แก่ผู้อื่น พร้อมทั้งกระตุ้นให้เกิดแรงบันดาลใจในการขับเคลื่อนกิจกรรมการพัฒนา การมีส่วนร่วมของสมาชิกโดยเฉพาะอย่างยิ่ง สวัสดิการชุมชนที่จะประสบความสำเร็จในระดับสูง จะต้องได้รับการสนับสนุนและความร่วมมือจากสมาชิกภายในชุมชนระดับสูงด้วย และการสนับสนุนจากภาคีเครือข่าย อันประกอบด้วย สมาชิกภายในชุมชน ชุมชนใกล้เคียง และ ศาสนสถานต่างๆ ซึ่งได้แก่ วัด มัสยิด และโบสถ์ที่ตั้งอยู่และหน่วยงานราชการ สถานศึกษา ภาคีเครือข่ายทำหน้าที่ให้คำปรึกษา ให้ความรู้ที่สำคัญ และให้ปัจจัยสนับสนุนที่จำเป็นต่อการพัฒนาสวัสดิการชุมชนและเสริมสร้างให้ชุมชนอยู่ได้อย่างเข้มแข็ง

รูปแบบของการจัดสวัสดิการชุมชน

โครงการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จการจัดสวัสดิการสังคมของ องค์กรชุมชน (ชัยพร พิบูลศิริ, 2549: 52-60) ได้กำหนดรูปแบบของการจัดสวัสดิการโดยชุมชนเอาไว้ 7 รูปแบบด้วยกันคือปีที่ 6 ฉบับที่ 1 เดือนมกราคม - มิถุนายน 2561 การพัฒนาการบริหารจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชนอำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ 63

1) รูปแบบการจัดสวัสดิการจากฐานองค์กรการเงินชุมชน โดยรูปแบบ ดังกล่าวนี้อาจใช้กลุ่มออมทรัพย์หรือกลุ่มองค์กรการเงินชุมชนเป็นพื้นฐานสำคัญในการจัดสวัสดิการชุมชน โดยใช้ฐานเงินออมจากสมาชิกหรือทรัพยากรของกลุ่มเป็นตัวตั้งต้นในการจัดสวัสดิการ จึงทำให้รูปแบบการจัดสวัสดิการสามารถทำได้อย่างหลากหลายและมีความสอดคล้องกับปัญหาความต้องการของชุมชนชนนั้น องค์กรการเงินชุมชนบางประเภทตั้งมาเพื่อสร้างสวัสดิการโดยเฉพาะ หรืออาจกล่าวได้ว่า “เงินเป็นเครื่องมือ เป้าหมายคือสวัสดิการชุมชน”

2) รูปแบบการจัดสวัสดิการชุมชนโดยฐานการผลิต/ธุรกิจชุมชนรูปแบบดังกล่าว เริ่มจากฐานภูมิปัญญาดั้งเดิมในการทำมาหากิน เพาะปลูก เลี้ยงสัตว์งานหัตถกรรม ทอผ้า การแปรรูปอาหาร ฯลฯ ประกอบกับการศึกษาดูงานแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการสนับสนุนของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เมื่อกลุ่มมีความขยายตัวและประสบความสำเร็จในทางอาชีพมากขึ้นก็จะสามารถจัดสวัสดิการให้กับลูกสมาชิกได้ แต่ทั้งนี้เองรูปแบบดังกล่าวนี้ก็ยังคงต้องอาศัยฐานการออมจากสมาชิกในช่วงแรก ก่อนที่จะขยายตัวในเรื่องธุรกิจ ซึ่งคล้ายกับสหกรณ์การเกษตร

3) รูปแบบการจัดสวัสดิการโดยฐานทรัพยากรธรรมชาติรูปแบบการจัดสวัสดิการดังกล่าว เป็นการจัดสวัสดิการโดยอาศัยฐานของทรัพยากรธรรมชาติเป็นหลักโดยอาศัยแนวคิด “คนดูแลทรัพยากร ทรัพยากรเลี้ยงคน” ซึ่งแนวคิดดังกล่าวถือเอาทรัพยากรเป็นปัจจัยสี่ของชุมชน การที่ทรัพยากรธรรมชาติถูกทำลาย ทำให้ชุมชนขาดสวัสดิการที่สามารถหาได้จากป่าที่เป็นเหมือนร้านค้าของชุมชน ทำให้ชุมชนต้องเข้ามาอนุรักษ์และพิทักษ์ทรัพยากรในชุมชน ทำให้ความอุดมสมบูรณ์กลับคืนมา ชุมชนมีแหล่งอาหารมั่นคง ลดรายจ่ายและสร้างรายได้จากทรัพยากรเหล่านั้นในชุมชน

4) รูปแบบการจัดสวัสดิการโดยฐานชุมชนเมืองถึงแม้ว่าชุมชนเมืองจะสามารถเข้าถึงสวัสดิการของรัฐและเอกชน ที่มีอยู่ในระบบอยู่แล้วนั้น แต่ยังคงมีชุมชนแออัดที่ซ่อนอยู่ชุมชนเมืองอีกชั้นหนึ่ง หรืออาจกล่าวได้ว่าเป็นชุมชนของผู้มีรายได้น้อยซึ่งคนกลุ่มนี้เป็นแรงงานนอกระบบที่ไม่อยู่ในข่ายที่จะได้รับสวัสดิการเหมือนที่ได้กล่าวมาแล้วสวัสดิการที่สำคัญของชาวชุมชนแออัด คือเรื่อง ที่อยู่อาศัย ซึ่งเป็นทั้งที่ทำงานและที่พักอาศัยในเวลาเดียวกัน ซึ่งชาวชุมชนแออัดมองว่าจะทำอย่างไรให้ชุมชนแออัดสามารถอยู่ได้อย่างมั่นคง และอยู่ร่วมกันกับชุมชนเมืองได้อย่างมีศักดิ์ศรีสวัสดิการที่ชุมชนแออัดจัดเช่น การพัฒนาสภาพแวดล้อม การจัดการขยะโดยชุมชน (ขยะแลกเงิน)

5) รูปแบบการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุโดยผู้สูงอายุสวัสดิการรูปแบบดังกล่าว ในปัจจุบันจะเป็นการดำเนินการโดยภาครัฐเป็นส่วนสำคัญ เช่น การรับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุแต่รูปแบบสวัสดิการโดยผู้สูงอายุของชุมชนจะอยู่ในรูปของการดูแลซึ่งกันและกันการเอาใจใส่สุขภาพของผู้สูงอายุโดยคนในชุมชนมากกว่าปัจจัยเรื่องเงินทอง เช่น การให้อาสาสมัครชุมชน เข้ามาดูแลสุขภาพผู้สูงอายุทุกเดือน ตรวจสุขภาพ วัดความดัน ชักถามพูดคุย เป็นต้น เพื่อให้ชุมชนตระหนักถึงความสำคัญของการดูแลผู้สูงอายุ ซึ่งในบางขณะอยู่ลำพังและต้องการความช่วยเหลือ

6) รูปแบบการจัดสวัสดิการผู้ยากลำบากโดยเครือข่ายองค์กรชุมชนการจัดสวัสดิการรูปแบบนี้ ได้รับการสนับสนุนโดยสำนักงานกองทุนเพื่อสังคม (SIF) สนับสนุนงบประมาณ โดยจัดตั้งกองทุนสงเคราะห์ กองทุนหมุนเวียน ซึ่งส่วนใหญ่จะเน้นไปที่ผู้ยากลำบากในชุมชนเป็นหลัก การสนับสนุนงานให้ทำโดยจะประสานความร่วมมือกับเครือข่ายองค์กรชุมชนนั้นๆ เช่น เครือข่ายผู้ติดเชื้อเอชไอวี เครือข่ายอาสาสมัครชุมชน เป็นต้น เพื่อนำเงินไปจ่ายเป็นสวัสดิการการศึกษา เด็กคนชรา คนพิการ ผู้ติดเชื้อ นอกเหนือจากนั้นจะอยู่ในรูปของการสมทบทุนกองทุนสวัสดิการชุมชน (Matching Fund) เป็นการสมทบในอัตรา 1:1 ตามวงเงินกองทุนสวัสดิการของกลุ่มที่มีอยู่เดิม โดยมีเงินไขว่ว่าจะต้องใช้เฉพาะดอกผลที่เกิดขึ้นและต้องรับผิดชอบสวัสดิการของผู้ด้อยโอกาสให้ครอบคลุมกับผู้ที่ไม่ได้เป็นสมาชิกของกลุ่มด้วย

7) รูปแบบการจัดสวัสดิการชุมชนโดยธุรกิจชุมชนการทำธุรกิจชุมชนจะมีเป้าหมายอยู่ที่การทำกำไรเช่นเดียวกับธุรกิจโดยทั่วไป นอกเหนือจากนั้นคือการช่วยเหลือสมาชิกในชุมชนอีกทางหนึ่ง ซึ่งเป็นแนวทางในการพึ่งพาตนเองและอยู่ร่วมกันของชุมชน โดยการจัดสวัสดิการของธุรกิจชุมชนนี้จะอยู่ในรูปของการนำผลกำไรมาจัดสรรเป็นสวัสดิการ เช่นในบางกองทุนนำผลกำไรมาจัดสรรในรูปของเงินปันผล หรือในบางธุรกิจ ชุมชนนำไปจัดเป็นสวัสดิการในรูปของสิ่งของให้กับสมาชิก หรือการนำไปสร้างกิจกรรม สาธารณะประโยชน์ให้กับชุมชน เป็นต้น หรืออาจกล่าวได้ว่ารูปแบบดังกล่าวนี้เป็นการใช้กำไรอย่างมีคุณภาพ เพื่อให้เกิดความมั่นคงกับธุรกิจชุมชนและยกระดับคุณภาพชีวิตของสมาชิกในชุมชน

แนวคิดเกี่ยวกับกองทุนสวัสดิการชุมชน

ความเป็นมาของ “สวัสดิการชุมชน” หรือ “สวัสดิการชาวบ้าน” สังคม



ภาพที่ 2 ระบบสวัสดิการชุมชนท้องถิ่น

สมาชิกกองทุนสวัสดิการชุมชน จะได้รับสวัสดิการตามเกณฑ์ กติกาที่สมาชิกร่วมกัน กำหนด โดยมีคณะกรรมการกองทุนสวัสดิการชาวบ้าน (ที่สมาชิกเลือกขึ้นมา) เป็นผู้บริหารเพื่อจัดสวัสดิการให้กับสมาชิกตั้งแต่เกิดจนตาย เช่น 1) เกิด บุตรที่เกิดใหม่ของสมาชิกจะได้รับขวัญ แม่ที่คลอดบุตรนอนพักรักษาตัวโรงพยาบาล ได้เงินค่าใช้จ่ายในการนอนพักรักษาตัว 2) แก่ สมาชิกจะได้บำนาญเป็นรายได้หรือรายปี 3) เจ็บป่วย สมาชิกที่นอนพักรักษาตัวในโรงพยาบาล จะได้เงินค่าใช้จ่ายในการนอนพักรักษาตัว 4) ตาย สมาชิกจะได้รับเงินค่าจัดศพ 5) ประกันภัย สมาชิกจะได้รับเงินสวัสดิการเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนเฉพาะหน้า 6) การกู้ยืม สมาชิกสามารถกู้เงินกองทุนฯ เพื่อเป็นเงินในการประกอบอาชีพในอัตราดอกเบี้ยที่ต่ำหรือไม่มีดอกเบี้ย ขึ้นอยู่กับการพิจารณาของคณะกรรมการกองทุนฯ 7) สวัสดิการอื่นๆ คณะกรรมการกองทุนฯ จะพิจารณาให้การช่วยเหลือตามความจำเป็นและเหมาะสม

1. จัดเริ่มต้นในการจัดตั้ง

องค์กรชุมชนที่ประสบผลสำเร็จส่วนใหญ่ เริ่มจากการจัดตั้งโดยคนในชุมชน ด้วยความเชื่อ ความศรัทธา และเสียสละ ตัดวิญญูณสาธารณะมุ่งมั่นเพื่อแก้ไขปัญหาความทุกข์ยาก ความขัดแย้งและแก้ปัญหาภายนอกชุมชน สู่การระดมความคิด การมองปัญหาในทิศทางเดียวกันแล้ว ศึกษาแลกเปลี่ยนกับองค์กรภายนอกชุมชน เพื่อแสวงหาภาคีความร่วมมือในการพัฒนา ปรับวิธีการกระบวนการทำงาน กล้าที่จะรอเมื่อไม่สำเร็จ เริ่มด้วยความหวัง ความตั้งใจ ความไว้วางใจเลือกอาหารต่อกัน ภายใต้การมีส่วนร่วมทุกระดับของคนในชุมชน

- 1) เป้าหมายการจัดสวัสดิการชุมชน
- 2) การดับทุกข์
- 3) การสร้างสังคมให้เกิดความสันติสุขและมั่นคงทางจิตใจ
- 4) การเสริมสร้างสุขภาวะเลือกอาหารเศรษฐกิจแบบพอเพียง ลดการบริโภคแบบวัตถุ
- 5) การพัฒนาแบบยั่งยืนการพึ่งตนเองของคนในชุมชน ภายใต้การเรียนรู้การเอื้ออาทรและเผยแพร่ความรู้ร่วมกัน
- 6) การปลดหนี้ของคนในชุมชน
- 7) การสร้างชุมชนให้เข้มแข็ง ยั่งยืน และมีความสุข โดยทุกคนมีคุณค่า และมีส่วนร่วมในการจัดสวัสดิการของชุมชน

2. ฐานคิดการจัดสวัสดิการชุมชน

- 1) สร้างจิตสำนึกการเป็นองค์กรชุมชน ภายใต้แนวคิด “จะให้อะไรกับชุมชน” ไม่ใช่ “จะได้อะไรจากชุมชน” และ “การให้อย่างมีคุณค่า รับอย่างมีศักดิ์ศรี”
- 2) การพัฒนาแบบยั่งยืนเพื่อพึ่งตนเองและอยู่ได้ด้วยแนวคิด ชุมชนเข้มแข็งการพัฒนาแบบยั่งยืนและเศรษฐกิจพอเพียง
- 3) ความศรัทธาความเชื่อต่อผู้นำและปราชญ์ชาวบ้านในการจัดสวัสดิการสังคมขององค์กรชุมชน
- 4) การจัดสวัสดิการสังคม ตามหลักของศาสนา ภูมิปัญญา และวัฒนธรรมท้องถิ่นที่มุ่งสอนให้คนซื่อสัตย์และเป็นคนดีของชุมชน
- 5) ปัญหาความขัดแย้งภายในชุมชน ทำให้เกิดปัจจัยกระตุ้นการรวมตัวของคนในชุมชนในการจัดสวัสดิการสังคมของชุมชน

6) ภาวะวิกฤตของชุมชนทำให้เกิดปัญหาพร้อม การแก้ปัญหาร่วมกัน เพื่อให้เกิดการรวมกลุ่มการจัดสวัสดิการสังคมขององค์กรชุมชน

7) การใช้คุณธรรมนำกฎหมาย เพื่อให้เกิดความเอื้ออาทรในการแก้ไขปัญหาของชุมชน ร่วมกันนำสู่การจัดสวัสดิการสังคมขององค์กรชุมชน

8) สวัสดิการสังคมตั้งอยู่บนฐานของความเคารพซึ่งกันและกันและการอยู่ร่วมกันกับธรรมชาติ

3. ปัจจัยภายนอกที่มีผลต่อการจัดสวัสดิการสังคมขององค์กรชุมชน

1) การมีวิสัยทัศน์เชิงบวกในการจัดการสวัสดิการสังคมขององค์กรชุมชน

2) การวิเคราะห์ปัญหาและจัดลำดับความสำคัญของปัญหา

3) การบริหารจัดการองค์กรโดยแบ่งบทบาทหน้าที่ของคนในองค์กรอย่างชัดเจน

4) การบริหารและจัดการสวัสดิการสังคมขององค์กรชุมชนทุกรูปแบบเพื่อนำไปสู่วัตถุประสงค์และเป้าหมายเดียวกัน

5) การบริหารงานในลักษณะเครือข่ายคู่ขนานเพื่อให้เกิดงานทวีคูณ

6) ทรัพยากรและทุนในชุมชนที่มีความหลากหลายในการจัดสวัสดิการสังคมขององค์กรชุมชนที่หลากหลายรูปแบบแต่นำไปสู่ความสามารถพึ่งตนเอง

7) การมีความสัมพันธ์ที่ดีของสมาชิกองค์กรและสมาชิกชุมชน

4. ภาวะผู้นำ

1) การสร้างจิตสำนึกของสมาชิกองค์กรและคนในชุมชนในลักษณะการประสานงานประสานใจ

ให้ทุกคนมีส่วนร่วม ร่วมคิด ร่วมแรง ร่วมใจร่วมสร้าง และร่วมรับผลประโยชน์

2) การสร้างศรัทธาในตัวผู้นำด้วยความไว้วางใจ ยอมรับ ศรัทธา จริงใจ เสียสละ และทำตัวเป็นแบบอย่าง

3) การสร้างผู้นำใหม่ๆ ในกลุ่มต่างๆ เพื่อสร้างเครือข่าย และเมล็ดพันธุ์ของการจัดสวัสดิการสังคมขององค์กรชุมชน

4) การสร้างกระบวนการมีส่วนร่วม กระจายอำนาจการตัดสินใจและการรับรู้ร่วมกัน

5) การสร้างกระบวนการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ การรับรู้ข่าวสารอย่างเท่าเทียมกัน และเนื้อหาเดียวกัน

6) ผู้นำชุมชนส่วนใหญ่เป็นผู้นำโดยธรรมชาติ รู้จักวิเคราะห์ตัวเองปรับปรุงตัวเอง มีสัจจะ มีวุฒิภาวะทางการนำ ทำตนเป็นแบบอย่าง สามารถทำงานเป็นทีมและเป็นผู้ประสานเพื่อผลประโยชน์ของชุมชน

7) การรวมพลังของชุมชนเกิดจากการเผชิญปัญหาที่เกิดขึ้นจริงหรือภาวะเสมือนว่าเกิดปัญหาในชุมชนโดยการรวมกลุ่มผู้ยากไร้ ผู้ประสบปัญหา นำไปสู่การวิเคราะห์ปัญหาการหา แนวทางแก้ไข และแลกเปลี่ยนเรียนรู้โดยใช้เวทีสังคัม

5. ปัจจัยการรวมกลุ่มของสมาชิก

- 1) การรวมกลุ่มด้วยผลประโยชน์ตอบแทนขององค์กรชุมชน
- 2) การรวมกลุ่มด้วยศักยภาพความพร้อมของสมาชิกองค์กรชุมชน
- 3) การรวมกลุ่มด้วยความรู้สึกความเป็นเจ้าขององค์กรการร่วมกลุ่มด้วยจิตสำนึก ร่วมกันความเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรและจิตสาธารณะเพื่อชุมชนและสังคม
- 4) การใช้กลุ่มเป็นเครื่องมือในการเข้าถึงสวัสดิการเพื่อให้กลุ่มผู้ด้อยโอกาสที่โดยปกติแล้วไม่สามารถเข้าถึงได้สามารถเข้าถึงโดยของกลุ่มเป็นการเชื่อมระหว่างปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก
- 5) ความเข้มแข็งทางวัฒนธรรมศาสนาทำให้เกิดความสัมพันธ์ที่ยั่งยืนฉันทะริยา

6. ปัจจัยในกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการปรับตัว

- 1) การเรียนรู้ร่วมกันและสรุปทบทวนเป็นประจำของสมาชิกในองค์กร
- 2) การนำประสบการณ์ในการจัดสวัสดิการสังคมขององค์กรชุมชนมาเป็นบทเรียนในการแก้ปัญหาของสมาชิกองค์กร
- 3) การปรับตัวของคณะกรรมการและสมาชิกเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาอื่นๆ
- 4) การควบคุมตรวจสอบการบริหารจัดการโดยชุมชนเอง
- 5) การเรียนรู้จากประสบการณ์ เรียนรู้ตนเองเรียนรู้กลุ่ม เรียนรู้อดีตสาเหตุแห่งความสำเร็จความล้มเหลวเรียนรู้จากการศึกษาดูงานองค์กรชุมชนอื่นและการจัดเวทีชาวบ้านเวทีประชา สังคัมเวทีเพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน

7. ปัจจัยการขยายและขับเคลื่อนสู่เป้าหมาย

- 1) การเสริมสร้าง กิจกรรมการจัดสวัสดิการสังคมขององค์กรชุมชนที่มาจาก การเชื่อมโยงเชื่อมโยงใจของผู้คนที่หลากหลายต่างพื้นที่ที่ต่างจากศาสนาต่างวัฒนธรรม
- 2) การสร้างการมีส่วนร่วมของสมาชิกในทุกระดับทุกชั้นตอนลงใตตรวจสอบได้และทุกคนได้รับผลประโยชน์ร่วมกัน
- 3) การสร้างกระบวนการให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากประสบการณ์ในการแก้ปัญหาของชาวบ้านในชุมชน
- 4) การสร้างกระบวนการถ่ายทอดความรู้ประสบการณ์และการสร้างในแนวราบแนวตั้ง ห้างเขตด้านพื้นที่ทางวัฒนธรรมและทางศาสนา
- 5) การทำงานในการจัดสวัสดิการสังคมขององค์กรชุมชนในลักษณะบูรณาการความคิด กิจกรรมและการปฏิบัติการได้รับการสนับสนุนกิจกรรมจากการจัดสวัสดิการสังคมจากองค์กรภายนอก
- 6) การขยายกิจกรรมการจัดสวัสดิการสังคมขององค์กรชุมชน ให้เป็นรูปประธรรมและหลอกรวมกิจกรรมสู่ทิศทางเป้าหมายเดียวกันโดยให้ชุมชนพึ่งตนเองและช่วยเหลือผู้ซึ่งตนเองไม่ได้ให้พึ่งตนเองได้ในที่สุด
- 7) การเผยแพร่จิตสำนึกการมีส่วนร่วมในการจัดสวัสดิการสังคมขององค์กรชุมชนเพื่อชุมชนเองและขยายผลสู่สังคมในวงกว้าง
- 8) การสะสมองค์ความรู้ด้วยการรวบรวมประสบการณ์นำมาทดลองแก้ปัญหาอื่น ๆ รวมทั้งแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับกลุ่มอื่นๆ
- 9) การขยายผลด้วยการจัดเวทีข้ามกลุ่มข้ามอายุ 9 พื้นที่และสร้างความสามัคคีสร้างเครือข่ายสร้างความเอื้ออาทรต่อผู้ที่ควรช่วยและคืนกำไรสู่สังคม
- 10) การปรับใช้ประสบการณ์การจัดสวัสดิการสังคมให้เหมาะสมสอดคล้องกับสถานการณ์ใหม่พื้นที่ใหม่และกลุ่มเป้าหมายใหม่

8. ปัจจัยภายนอกที่มีผลต่อการจัดสวัสดิการสังคมขององค์กรชุมชน

- 1) การได้รับการยอมรับจากบุคคลภายนอกองค์กรและจากองค์กรภายนอกทั้งภาครัฐ ภาคเอกชนภาคประชาชนและองค์กรชุมชน

2) ความสอดคล้องกับนโยบายชาติแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นโยบายของรัฐ

3) การได้รับทุนเสริมและสนับสนุนจากภาคส่วนต่างๆ เช่น องค์กรภาคธุรกิจ องค์กรภาคเอกชน องค์กรภาคประชาชน และองค์กรภาครัฐอื่นทั้งในและนอกพื้นที่

4) การประสานงานการพัฒนาการจัดสวัสดิการขององค์กรชุมชนระหว่างอาสาสมัครพัฒนาสังคมองค์กรส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด

5) การค้นหาปัญหาการวิเคราะห์ปัญหาและกลุ่มเป้าหมายโดยมีองค์กรชุมชนเป็นศูนย์กลาง ส่งต่อให้หน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรง

6) การใช้วิทยุชุมชนเป็นเครื่องมือสื่อสารข่าวสารแลกเปลี่ยนข้อมูลค้นหาปัญหาของแต่ละชุมชน

7) การสรุปสังเคราะห์ประเด็นสูงนโยบายและมาตรการในการแก้ปัญหาขององค์กรเอง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

8) บทบาทของภาครัฐควรเป็นบทบาทของการส่งเสริมและสนับสนุนและพัฒนาภายใต้ศักดิ์ศรีวัฒนธรรมประเพณีวิถีชีวิตและความรู้ความต้องการของชุมชนตลอดจนความเอื้ออาทรการรวมพลังและวิถีชีวิตของชุมชนนั่นเอง

9) บทบาทของภาครัฐควรมีการพัฒนาแนวทางการสร้างรูปแบบแนวทางการขับเคลื่อนกระบวนการเรียนรู้ในการจัดสวัสดิการสังคมของชุมชนเดิมเป็นไม่หยุดนิ่งส่งผลให้เกิดสวัสดิการด้านจิตสาธารณะด้วยการส่งเสริมความคิดการส่งเสริมปัญญาการส่งเสริมโอกาสเพื่อให้เกิดสวัสดิการสังคมต่อยอดบทบาทภาครัฐช่วยหนุนเสริมให้เกิดเวทีแลกเปลี่ยนเพื่อให้เกิดองค์ความรู้กราบและชุมชนต้นแบบในการจัดสวัสดิการสังคมขององค์กรชุมชน

สรุป

สวัสดิการเป็นการสร้างความมั่นคงให้กับชีวิต เมื่อเจ็บไข้ได้ป่วยก็มีเงินรักษาดูแล เมื่อแก่เฒ่ามีการเลี้ยงดู เมื่อตายก็มีคนเหลียวแล สวัสดิการเป็นการให้สิ่งเอื้ออำนวยให้ผู้คนมีสภาพความเป็นอยู่ที่ดี และสะดวกสบาย เช่น การพยาบาล ที่พักอาศัย การจราจรเดินทาง การศึกษาอบรม ส่งเสริมการมีอาชีพมีงานทำ หมายความว่า

การบริการทางสังคม การประกันสังคม และทุกคนมีสิทธิ์ที่จะเข้าถึง ได้รับบริการ อย่างทั่วถึงคำว่าสวัสดิการ มีการให้ความหมายว่า การให้สิ่งเอื้ออำนวย ให้ผู้ทำงานมีชีวิต และ สภาพ

ความเป็นอยู่ที่ดี และ สะดวกสบาย เช่น สถานพยาบาล ที่พักอาศัย จัดรถรับส่ง เมื่อเป็นเช่นนี้รัฐจึงเข้ามาจัดการ เพื่อให้เกิดความมั่นคง ของคนในสังคม เช่นการจัดสวัสดิการโดยรัฐ

สวัสดิการชุมชนจึงมีความสำคัญอย่างมากต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต และสร้างหลักประกันให้กับสมาชิกในชุมชน จากฐานทุนทางสังคมวัฒนธรรมและทรัพยากรที่ชุมชนมีอยู่ให้เกิดการรวมกลุ่มจัดตั้งเป็นสวัสดิการชุมชนขึ้นเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนทั้งในระดับชุมชน ภูมิภาคและประเทศให้เกิดการพึ่งพาตนเอง เกิดความรัก การช่วยเหลือ เกื้อกูลซึ่งกันและกันภายในชุมชน เกิดการฟื้นฟูระบบคุณค่า หรือทุนทางสังคมและวัฒนธรรมที่มีอยู่เดิมในชุมชน ในการมีส่วนร่วมในการท างานร่วมกันระหว่างชุมชนกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยสมาชิกทุกคนในชุมชนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น การตัดสินใจในกิจกรรมต่างๆ ของกลุ่ม เกิดความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างสมาชิกในชุมชน เกิดการขยายการเรียนรู้การจัดการสวัสดิการ นำไปสู่การช่วยเหลือซึ่งกันและกันภายในชุมชนอย่างเป็นรูปธรรม จนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หันมาให้ความสนใจในการจัดสวัสดิการชุมชนมากขึ้น เป็นทางเลือกที่ช่วยให้รอดของชุมชนในการสร้างหลักประกันทางสังคมในชุมชน โดยมุ่งเน้นการพึ่งพาตนเองจากฐานทุนทรัพยากรชุมชน ทั้งทุนทางสังคมและทุนทางวัฒนธรรม ให้เกิดการพึ่งพาตนเอง โดยไม่จำเป็นต้องรอความช่วยเหลือจากรัฐเพียงฝ่ายเดียว หากแต่สามารถบูรณาการสวัสดิการชุมชนร่วมกับนโยบายและแผนงานของภาครัฐและเอกชนทั้งในระดับชาติ ระดับจังหวัดและระดับชุมชน ให้เกิดเครือข่ายความร่วมมือด้านสวัสดิการชุมชนเพื่อการพึ่งพาตนเองของชุมชนอย่างยั่งยืนได้

ข้อเสนอแนะ

สามารถนำผลการศึกษาเป็นแนวทางในการพัฒนาศักยภาพการคนในชุมชน การพัฒนาผู้นำการจัดสวัสดิการชุมชน เพื่อการสร้างสมดุลระหว่างผู้ให้และผู้รับ และสร้างชุมชนให้เข้มแข็ง

บรรณานุกรม

- จันทนา เจริญวิริยะภาพ และคณะ. (2546). *เครือข่ายกองทุนหมุนเวียนชาวบ้านสงขลาบูรธรรมที่ใช้เงินเป็นเครื่องมือสร้างสวัสดิการชุมชน*. กรุงเทพฯ: สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน).
- ชัยพร พิบูลศิริ. (2551). *การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จการจัดสวัสดิการสังคมขององค์กรชุมชน*. วารสารพัฒนบริหารศาสตร์.
- ปัญญา เลิศไกร. (2550). *แนวคิดและรูปแบบการจัดสวัสดิการชุมชนที่ประสบความสำเร็จ*. ภาคนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. กรุงเทพฯ.
- ณัฐพงศ์ ทองภักดี. (2557). *สวัสดิการสังคมไทย: ความสมดุลและยั่งยืน*. กรุงเทพมหานคร : คณะพัฒนาการเศรษฐกิจ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ธิดารัตน์ สิมกระโทก. (2551). *กระบวนการขับเคลื่อนสวัสดิการชุมชน: กรณีศึกษาตำบลสมานฉันท อำเภอน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ระพีพรรณ คำหอม. (2557). *สวัสดิการสังคมกับสังคมไทย*. กรุงเทพมหานคร: คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- สมชาย ศรีสวัสดิ์. (2558). *การศึกษารูปแบบการบริหารจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชนออมวันละ 1 บาท : กรณีศึกษา ตำบลเสม็ดใต้ อำเภอบางคลา จังหวัดฉะเชิงเทรา*. ภาคนิพนธ์คณะศิลปศาสตร์สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- Dunham, C. B. (1985). *Rational with repeated poles, algorithms for approximation*. New York: Clarendon.
- Gearey Adam. (2015). *Welfare Community and Solidarity*. *Law Culture and the Humanities*. 11, 3: (340-348).
- Griggs, D. et al. (2013.) *Policy: Sustainable Development Goals for People and Planet*. *Nature*, 495 (305-307).

ผู้เขียน

นางสาวนิภารัตน์ นกตรีพงษ์

นักศึกษา สาขาการจัดการนวัตกรรมเพื่อการพัฒนา
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช
เลขที่ ๑ หมู่ที่ ๔ ตำบลท่าจี้ว อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช ๘๐๒๘๐
Email : niparat_nuk@nstru.ac.th โทร. 086-749-0241